

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter pravici do ugovora v zvezi s konkurenčnostjo evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti

COM(2004) 341 final — 2004/0117 (COD)

(2005/C 221/17)

Svet je 14. maja 2004 sklenil, da se bo v skladu s členom 157 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom posvetoval o predlogu priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter o pravici do ugovora v zvezi s konkurenčnostjo evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, ki je bila odgovorna za pripravo dela Odbora v tej zadevi, je svoje mnenje sprejela 17. januarja 2005. Poročevalec je bil g. Pegado Liz.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 414. plenarnem zasedanju 9. in 10. februarja 2005 (seja z dne 9. februarja 2005) s 73 glasovi za in 2 glasovoma proti.

1. Povzetek predloga priporočila

1.1 Komisija s tem predlogom priporočila ⁽¹⁾ o vsebini avdiovizualnih in informacijskih storitev v vseh oblikah, od radiodifuzije do interneta, predlaga, da se spremlja izvajanje drugega ocenjevalnega poročila z dne 12. decembra 2003 o uporabi Priporočila Sveta z dne 24. septembra 1998 o razvoju konkurenčnosti evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti s spodbujanjem nacionalnih okvirov, namenjenih doseganju primerljive in učinkovite ravni varstva mladoletnikov in človeškega dostojanstva. ⁽²⁾

1.2 Glavni razlogi, ki so bili povod za to dodatno priporočilo, so, prvič, izzivi tehnološkega napredka, vključno z zmogljivostjo novih računalnikov in dejstvom, da širokopasovne tehnologije omogočajo razširjanje vsebine, kot so videoposnetki na mobilnih telefonih tretje generacije. ⁽³⁾ Drugič, širjenje nezakonitih, škodljivih in nezaželenih vsebin ter vedenja v vseh oblikah digitalnega oddajanja, od radia in televizije do interneta, je še naprej skrb zbujajoče za prebivalstvo ter zlasti za starše, vzgojitelje in pedagoge, gospodarstvo in zakonodajalce.

1.3 Čeprav ima Komisija lastna pooblastila za pripravo priporočil na tem področju, ki ni del zakonodajnega usklajevanja, kadar koli meni, da je treba zagotoviti delovanje in razvoj skupnega trga, je v tem primeru želela v pripravo in sprejetje tega dokumenta neposredno vključiti Svet in Evropski parlament.

Eden od ciljev priporočila je povečati konkurenčnost evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti s spodbujanjem nacionalnih okvirov, namenjenih doseganju primerljive in učinkovite ravni varstva mladoletnikov in človeškega dostojanstva, izpolnitev tega cilja pa naj bi po mnenju Komisije olajšala širša javna razprava, ki jo je sprožil Evropski parlament, skupaj z zavezanostjo držav članic, ki se sestajajo v okviru Evropskega sveta. Komisija zato predlaga, da se kot pravna podlaga za sprejetje priporočila uporabi člen 157 Pogodbe.

1.4 Komisija v tem predlogu priporočila upa, da bosta Evropski parlament in Svet priporočila, da morajo države članice vzpostaviti pravne ali druge pogoje za oblikovanje ozračja zaupanja, ki bo spodbudilo razvoj avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti.

Zato poudarja štiri vrste ukrepov, s katerimi želi:

⁽¹⁾ Dok. COM(2004) 341 final z dne 30.4.2004.

⁽²⁾ Priporočilo 98/560/ES, objavljeno v UL L 270 z dne 7.10.1998; Odbor je o tem predlogu pripravil mnenje CESE 626/98 z dne 29. aprila 1998 (poročevalka: Barrow). Drugo ocenjevalno poročilo je vključeno v dok. COM(2003) 776 final.

⁽³⁾ Glej Sporočilo Komisije Povezovanje Evrope pri veliki hitrosti: nova dogajanja v sektorju elektronskih komunikacij (COM(2004) 61 končn.) in mnenje UL C 120, 20.5.2005, (poročevalec: g. McDonogh; glej tudi Sporočilo Komisije o mobilnih širokopasovnih storitvah (COM(2004) 447 z dne 30.6.2004).

- a) zagotoviti pravico do ugovora v vseh medijih, vključno z internetom, ne da bi to vplivalo na možnost, da se način uresničevanja pravice prilagodi posebnim značilnostim posamezne vrste medija;
- b) mladoletnikom omogočiti, da odgovorno uporabljajo spletne avdiovizualne in informacijske storitve, zlasti z izboljšanjem ravni ozaveščenosti staršev, vzgojiteljev, pedagogov in učiteljev o zmogljivostih novih storitev in načinih, s katerim jih je mogoče prilagoditi za mladoletnike, zlasti s programi medijskega opismenjevanja ali medijskega izobraževanja;
- c) olajšati identifikacijo in dostop mladoletnikov do kakovostne vsebine in storitev, vključno z zagotovitvijo sredstev za dostop v izobraževalnih ustanovah in na javnih mestih;
- d) spodbuditi gospodarsko dejavnosti, da se v vseh medijih izogibajo diskriminaciji na podlagi spola, rasnega ali etničnega porekla, verske pripadnosti ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.

1.5 Komisija poleg tega meni, da morata Evropski parlament in Svet priporočiti, da različne gospodarske dejavnosti in zainteresirane strani:

- a) sprejmejo pobude, s katerimi bo mladoletnikom zagotovljen širši dostop do avdiovizualnih in informacijskih storitev, z jamstvi, da bo vsebina programa varna in nadzorovana, hkrati pa se bodo izogibale potencialno nevarni vsebini, kar vključuje usklajevanje „od spodaj navzgor“ s sodelovanjem samoregulativnih in seregulativnih organov v državah članicah ter izmenjavo dobrih praks v zvezi s takimi vprašanji, kot so sistem skupnih, opisnih simbolov, ki bodo gledalcem pomagali oceniti vsebino programov;
- b) ter se izogibajo in bojujejo proti vsem oblikam diskriminacije ter spodbujajo raznovrstno in stvarno sliko znanja in veččin žensk in moških v družbi.

1.6 Priloga k predlogu vsebuje nekatere okvirne smernice za izvajanje ukrepov na nacionalni ravni, namenjenih zagotavljanju pravice do ugovora v vseh medijih, vključno z:

- zakonitim interesom ne glede na državljanstvo;
- časovnimi presledki, ki so skladni z uresničevanjem te pravice;
- možnostjo pritožbe na sodišča.

2. Ozadje predloga

2.1 Vprašanje varstva mladoletnikov pred škodljivimi vsebinami in uresničevanja pravice do ugovora v televizijskih programih se prvič pojavlja v Direktivi Sveta 89/552/EGS z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov, ⁽⁴⁾ kakor je bila spremenjena z Direktivo 97/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 1997 ⁽⁵⁾ (znana kot direktiva o „televiziji brez meja“).

2.2 Vseeno pa, in kot to opozarja Komisija, je bilo prvo besedilo Skupnosti, ki je želelo uvesti stopnjo pravne ureditve na področju avdiovizualnih in informacijskih storitev, priporočilo z dne 24. septembra 1998, s katerim so skladno s preudarki iz Zelene knjige o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva pri avdiovizualnih in informacijskih storitvah z dne 16. oktobra 1996 ⁽⁶⁾ ter iz sklepov Resolucije o nezakonitih in škodljivih vsebinah na internetu z dne 17. februarja 1997 ⁽⁷⁾ državam članicam, gospodarstvu in vsem zainteresiranim predstavljena številna priporočila, da bi se zlasti s samoregulativo ustvarilo ozračje zaupanja, ki bi spodbujalo razvoj avdiovizualnih in informacijskih storitev ter zagotavljalo visoko stopnjo varstva mladoletnikov in človeškega dostojanstva.

⁽⁴⁾ Direktiva Sveta 89/552/EGS z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov, UL L 298 z dne 17.10.1989, str. 23.

⁽⁵⁾ Direktiva 97/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 1997 o spremembi Direktive Sveta 89/552/EGS o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov, UL L 202 z dne 30.7.1997, str. 60.

⁽⁶⁾ COM(96) 483 final, o katerem je EESO pripravil mnenje. Poročevalka je bila ga. Barrow, v UL L 287 z dne 22.9.1997, str. 11.

⁽⁷⁾ UL C 70 z dne 6.3.1997.

2.3 Evropski ekonomsko-socialni odbor je v zvezi s tem pomembnim besedilom v svojem mnenju z dne 29. aprila 1998 ⁽⁸⁾ opozoril na različne pomembne vidike, povezane z načeli, naravo, obsegom in vsebino kakršne koli ureditve, ki želi zagotoviti učinkovito varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva v avdiovizualnih medijih. Odbor je na koncu priporočil usklajen in enoten mednarodni pristop k ureditvi predpisov na področju avdiovizualnih storitev. Poudaril je vidike uporabe sistemov za oceno vsebin in programske opreme za filtriranje, pojasnil, kdo je odgovoren za nezakonito in škodljivo vsebino, priporočal pobude za izobraževanje in ozaveščanje staršev, pedagogov in učiteljev ter zahteval večje sodelovanje in usklajevanje med evropskimi in mednarodnimi organizacijami. V mnenju je prav tako predlagal, da se vzpostavi evropska ali po možnosti mednarodna podlaga kodeksov ravnanja, smernic in osnovnih ukrepov, ki bodo zagotovili primerno varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva.

2.4 Po tem prvotnem besedilu sta Svet in Komisija na ravni Skupnosti sprejela več pobud s podobnimi vprašanji. ⁽⁹⁾

⁽⁸⁾ Mnenje v UL C 214 z dne 10.7.1998. Poročevalka je bila ga. Barrow.

⁽⁹⁾ Najpomembnejša med njimi so:

- a) **Odločba št. 276/1999/ES** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. januarja 1999 o sprejetju večletnega akcijskega načrta Skupnosti o spodbujanju varnejše uporabe interneta z bojem proti nezakoniti in škodljivi vsebini na svetovnih omrežjih, zlasti v zvezi z varstvom otrok in mladoletnikov (v UL L 33 z dne 6.2.1999, ki je bila spremenjena z Odločbo 1151/2003/ES z dne 16. junija 2003, v UL L 162 z dne 1.7.2003, ki akcijski načrt podaljšuje za dve leti).
- b) Sporočilo Komisije z dne 14. decembra 1999 o načelih in smernicah za avdiovizualno politiko Skupnosti v digitalni dobi, ki navaja, da mora okvir prav tako zagotavljati učinkovito zaščito splošnih interesov družbe, kot so svoboda izražanja in pravica do ugovora, zaščito za avtorje in njihova dela, pluralizem, varstvo potrošnikov, varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter spodbujanje jezikovne in kulturne raznolikosti (COM(1999) 657 konč.).
- c) Sklepi Sveta z dne 17. decembra 1999 o varstvu mladoletnikov z vidika razvoja digitalnih avdiovizualnih storitev, ki poudarjajo potrebo po sprejetju in dopolnitvi trenutnih sistemov za varstvo mladoletnikov pred škodljivimi avdiovizualnimi vsebinami, ob upoštevanju stalnega tehničnega, socialnega in tržnega napredka (v UL C 8 z dne 12.1.2000).
- d) Direktiva 2000/31/ES z dne 8. junija 2000 o elektronskem poslovanju, ki vsebuje nekatere določbe o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva, zlasti člen 16(1)(e), v skladu s katerim je treba države članice in Komisijo spodbuditi, da sestavijo kodekse ravnanja v zvezi z varstvom mladoletnikov in človeškega dostojanstva (v UL 178 z dne 17.7.2000).
- e) Sporočilo Komisije: Oblikovanje varnejše informacijske družbe z izboljševanjem varnosti informacijskih infrastruktur in bojem proti računalniškemu kriminalu, ki predlaga celo vrsto zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov, da bi odgovorilo na kršitve zasebnosti, nepooblaščen dostop, industrijsko sabotažo in zlorabo intelektualne lastnine (COM(2000) 890 final in mnenje: poročevalec g. Dantin, ter predlog okvirne odločbe o napadih na informacijske sisteme, ki ga je nasledil (COM(2002) 173 final z dne 19.4.2002, in mnenje z dne 28.11.2001, v UL C 48 z dne 21.1.2002: Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o varnosti omrežja in informacij: predlog evropskega političnega pristopa: poročevalec: g. Retureau;
- f) Ocenjevalno poročilo Svetu in Evropskemu parlamentu o uporabi Priporočila Sveta z dne 24. septembra 1998 o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva, ki rezultate glede uporabe priporočila opisuje kot „spodbudne“. Vendar pa poročilo prav tako poudarja, da morajo biti uporabniki tesneje vključeni in da se zagotovi več časa za uporabo priporočila v celoti. Ta načela so bila poudarjena v sklepih Sveta z dne 23. julija 2001 o ocenjevalnem poročilu Komisije (v UL C 213 z dne 31.7.2001);
- g) Četrto poročilo Komisije o uporabi Direktive 89/553/EGS o „televiziji brez meja“, sprejeto 6. januarja 2003; v prilogi k predlogu je bila v njenem delovnem programu za pregled direktive predlagana izvedba javnega posvetovanja, na katerem so bila med drugim obravnavana vprašanja varstva mladoletnikov in pravice do ugovora (COM(2002) 778 final z dne 6.1.2003). Javno posvetovanje je temeljilo na dokumentih za razpravo, objavljenih na spletni strani Komisije: http://europa.eu.int/comm/avpolicypolicy/regul/review-twtf2003/consult_en.htm.
- h) Drugo ocenjevalno poročilo o zgoraj omenjenem priporočilu Sveta iz septembra 1998, sprejeto 12. decembra 2003, ki vsebuje kritično analizo ukrepov, sprejetih v državah članicah in na nacionalni ravni.
  - i) Sporočilo Komisije o prihodnosti evropske regulativne avdiovizualne politike, ki določa srednjeročne prednostne naloge za politiko Skupnosti o ureditvi področja, ki je predmet razprav, v okviru razširjene Evrope in v katerem se je Komisija ob upoštevanju skrbi, izraženih med postopkom javnih razprav o direktivi o televizijski brez meja, sklicevala na potrebo po posodobitvi priporočila o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva, pri čemer se je usmerila na razvoj samoregulativnih in so regulativnih modelov, zlasti glede spletnega okolja, zato da se zagotovi ustrezno spoštovanje načel varstva mladoletnikov in javnega reda. Komisija je prav tako oznanila, da bo potrdila zamisel o pravici do ugovora, ki velja za vse oblike medijev in bi lahko že na začetku bila poudarjena v Priporočilu o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva, COM(2003) 784 konč. z dne 15.12.2003.
  - j) Nedavni predlog odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju večletnega programa Skupnosti o spodbujanju varnejše uporabe interneta in novih spletnih tehnologij s poudarkom na končnih uporabnikih, zlasti starših, vzgojiteljih in pedagogih ter otrocih (COM(2004) 91 konč. z dne 12.3.2004).

2.5 Tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor je sprejel številne pobude, ki se ukvarjajo s podobnimi vprašanji. Najpomembnejše med njimi so:

- a) mnenje o *programu za varstvo otrok na internetu*; ⁽¹⁰⁾
- b) mnenje o sporočilu Komisije o načelih in smernicah za avdiovizualno politiko Skupnosti v digitalni dobi; ⁽¹¹⁾
- c) mnenja o predlogih odločb 276/1999/ES in 1151/2003/ES (dok. COM(1998) 518 konč. in COM(2002) 152 konč.); ⁽¹²⁾
- d) mnenje o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o varnejši uporabi interneta (dok. COM(2004) 91 konč. z dne 12. 3. 2004). ⁽¹³⁾

Bralec naj preuči preudarke in priporočila, ki so navedeni v njih.

3. Splošne pripombe

3.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor pozdravlja pobudo Komisije, da se priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 1998, ob upoštevanju rezultatov drugega ocenjevalnega poročila o njegovi uporabi, razširi in izvaja na področju ključnih vidikov, kot so varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva, boj proti vsem oblikam socialne diskriminacije in zagotavljanje pravice do ugovora v vseh medijih, vključno z internetom.

3.2 EESO priznava, da Pogodba v trenutnih okoliščinah Evropski uniji ne podeljuje lastnih pooblastil za usklajevanje predpisov na avdiovizualnem področju, vendar s tem stanjem ni zadovoljna in priporoča, da se vprašanje obravnava pri naslednji reviziji pogodb.

3.3 Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru se ne zdi smiselno, da bi se kot ključni dejavnik za varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva, varstvo časti in zasebnosti v medijih v Evropski uniji s popolnoma odprtimi mejami, predvidenimi z direktivo o „televiziji brez meja“, uveljavljale pravice, povežane z osebnostjo kot tako, ampak „*razvoj konkurenčnosti evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti*“. Na varstvo teh osnovnih temeljnih pravic državljanov ne smemo gledati le kot na naključni vidik izpolnjevanja cilja razvoja avdiovizualnega trga.

3.4 Vendar Evropski ekonomsko-socialni odbor priznava, da je priporočilo na splošno z vidika, ki ga je izpostavila Komisija, ob upoštevanju zgoraj navedenih pravnih omejitev, najboljši način za doseganje napredka pri spornih vprašanjih. Odbor prav tako soglašja s pravno podlago, ki jo je Komisija predlagala za to priporočilo (člen 157 Pogodbe o ustanovitvi Evropskih skupnosti) in je pravzaprav enaka pravni podlagi, uporabljeni v Priporočilu Sveta z dne 24. septembra 1998 o razvijanju konkurenčnosti evropskih avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti s spodbujanjem nacionalnih okvirov, namenjenih doseganju primerljive in učinkovite ravni varstva mladoletnikov in človeškega dostojanstva, ⁽¹⁴⁾ ki sta ga dopolnila ta osnutek priporočila in Sklep Sveta z dne 20. decembra 2000 o izvajanju programa za spodbujanje razvoja, distribucije in promocije evropskih avdiovizualnih del (MEDIA Plus — Razvoj, distribucija in promocija 2001–2005). ⁽¹⁵⁾

3.5 EESO ponovno poudarja stališče, izraženo v mnenju ⁽¹⁶⁾ o predlogu *priporočila Sveta o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva v avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnostih* (98/C 214/07), v skladu s katerim lahko evropske avdiovizualne in informacijske storitvene dejavnosti izkoristijo svoje polne zmogljivosti v ozračju zaupanja, ki pa se lahko doseže samo z zagotavljanjem varstva mladoletnikov in človeškega dostojanstva.

⁽¹⁰⁾ Mnenje v UL C 48 z dne 28.2.2002. Poročevalka je bila ga. Davison.

⁽¹¹⁾ Mnenje v UL C 14 z dne 16.1.2001. Poročevalca sta bila g. Morgan in g. Carroll.

⁽¹²⁾ UL C 214 z dne 10.7.1998. Poročevalka je bila ga. Drifhout-Zweijter, in mnenje v UL C 73/2003 z dne 26.3.2003. Poročevalka je bila ga. Davison.

⁽¹³⁾ Mnenje UL L 157, 28.6.2005, ki ga je plenum sprejel 16.12.2004. Poročevalca sta bila g. Retureau in ga. Davison.

⁽¹⁴⁾ UL L 270 z dne 7.10.1998, str. 48

⁽¹⁵⁾ UL L 13 z dne 17.1.2001, str. 35. Glej tudi nedavni predlog sklepa o programu MEDIA 2007, COM(2004) 470 konč. z dne 14.7.2004 in mnenje EESO, ki ga je o tem pripravil poročevalec.

⁽¹⁶⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o *predlogu priporočila Sveta o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva v avdiovizualnih in informacijskih storitvah* (98/C 214/07), UL C 214 z dne 10.7.1998, str. 25.

3.6 EESO prav tako poudarja svoje prepričanje, da se lahko samo z usklajenim in enotnim mednarodnim pristopom k pravni ureditvi na področju avdiovizualnih storitev učinkovito izvajajo vsi zaščitni ukrepi, zlasti sistemi ocenjevanja vsebine in programske opreme za filtriranje, ter pojasnjuje, kdo je odgovoren za nezakonite in škodljive vsebine. Tako Odbor ponovno zahteva večje sodelovanje in usklajevanje med evropskimi in mednarodnimi organizacijami ter poudarja potrebo po predlogu za oblikovanje mednarodnih kodeksov ravnanja, smernic in osnovnih ukrepov za ustrezno varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva.

3.7 EESO zlasti opozarja na opredelitev koncepta človeškega dostojanstva, predvidenega z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki je sestavni del Evropske ustave (2. člen), in potrebo, da se ta koncept na podlagi tega predloga priporočila obravnava kot popolnoma skladen s ciljem in vsebino zgoraj navedene listine.

3.8 EESO meni, da je za učinkovito varstvo mladoletnikov in človeškega dostojanstva, ob upoštevanju tehničnega napredka avdiovizualnih in informacijskih storitvenih dejavnosti, treba zlasti spodbujati medijsko opismenjevanje, „da se potrošnikom omogoči uporaba medijev, usmerjena v vrednote družbe in z razvitim smislom za presojanje v teh zadevah“ ⁽¹⁷⁾.

3.9 Kadar gre zlasti za vprašanje interneta, EESO meni, da je treba nujno uskladiti politike in ukrepe za spodbujanje opismenjevanja in varne uporabe interneta pri mladoletnikih, in zato soglaša s sklepnimi ugotovitvami Evropskega foruma o škodljivi in nezakoniti vsebini na spletnih straneh: samoregulativa, zaščita uporabnikov in primernost medijev, ki ga je Svet Evrope organiziral 28. novembra 2001. ⁽¹⁸⁾

3.10 EESO ponovno poudarja svojo podporo samoregulativi, kadar je ta upravičena, in poudarja pomen uporabe seregulativnih modelov, ker se ti zdijo zlasti učinkoviti za izvajanje predpisov o varstvu mladoletnikov, kot je posebej poudarjeno v Sporočilu Komisije „Prihodnost evropske regulativne avdiovizualne politike“ COM(2003) 784 final z dne 15. decembra 2003. ⁽¹⁹⁾

3.11 Ne da bi to vplivalo na bistveni pomen pobud za spodbujanje medijskega opismenjevanja, EESO pozdravlja zamisel o določitvi meril Skupnosti za opis in opredelitev avdiovizualne vsebine ter hkrati poudarja, da bi bilo treba vsebino pregledati na nacionalni in regionalni ravni, zato da se upoštevajo posebne kulturne značilnosti.

3.12 EESO želi poudariti svojo podporo veliki večini zelo pozitivnih novosti in napredkov v novi pobudi Komisije, ki so pomemben napredek v primerjavi s prejšnjim priporočilom. Med njimi bi rad poudaril:

- a) sklicevanje v prvi alineji točke I(2) na programe za medijsko opismenjevanje in medijsko izobraževanje;
- b) zahtevo po dejavnem spodbujanju boja proti vsem oblikam diskriminacije zunaj okvira pasivnega koncepta „izogibanja“ taki diskriminacije v točki I(3);
- c) zamisel o usklajevanju „od spodaj navzgor“ s sodelovanjem samo- in koregulativnih organov v državah članicah ter izmenjavo dobrih praks v zvezi s takimi vprašanji, kot so sistem skupnih, opisnih simbolov, ki bodo gledalcem omogočili oceniti vsebino programov (točka II(1));
- d) in zlasti priporočilo, da je treba zagotoviti pravico do ugovora v vseh medijih, vključno z internetom, pri čemer se domneva, da bo ista pravica veljala tudi za publikacije in televizijske oddaje ustanov Skupnosti.

3.13 Vendar pa EESO meni, da bi bilo treba predlagani pristop še naprej razvijati na naslednje načine.

⁽¹⁷⁾ Odstavek 14 Resolucije Evropskega parlamenta o ocenjevalnem poročilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu z dne 24. septembra 1998 o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva COM(2001) 106.

⁽¹⁸⁾ Evropski forum o škodljivih in nedovoljenih kibernetskih vsebinah: samoregulativa, varstvo uporabnikov ter razapoložljivost in zanesljivost medijev, 28. november 2001 (uveljavljanje človekovih pravic).

⁽¹⁹⁾ Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Prihodnost evropske regulativne avdiovizualne politike COM(2003) 784 final z dne 15.12.2003; glej tudi osnutek informacijskega poročila o sedanjem stanju seregulative in samoregulative na enotnem trgu (INT/2004 z dne 16.11.2004. Poročevalec je bil g. Vever.

4. Posebne pripombe

4.1 Varstvo mladoletnikov

4.1.1 Mladoletniki niso edina skupina, ki potrebuje posebno varstvo pred nekaterimi škodljivimi in nevarnimi vsebinami, ki vsebujejo zlasti nasilje, pornografijo in pedofilijo, ampak to velja tudi za druge občutljivejše ali bolj ranljive skupine, kot so starejši ljudje ali osebe z motnjami pri učenju. Zato bi se morale v priporočilu upoštevati tudi te skupine.

4.1.2 Različna vprašanja o varstvu mladoletnikov, ki jih je EESO sprožil v svojem nedavnem mnenju o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju večletnega programa Skupnosti o spodbujanju varnejše uporabe interneta, ⁽²⁰⁾ je treba obravnavati kot uporabna priporočila državam članicam, ki se bodo pridružila temu predlogu priporočila in bodo vključevala naslednje:

- a) boljše izobraževanje in obveščanje o načinih, kako lahko uporaba interneta postane varnejša;
- b) odgovornost in obveznost ponudnikov internetnih storitev, da morajo ravnati skladno z odločitvijo zakonitega organa, ki odloči, da morajo prenehati oddajati nezakonite, škodljive ali nevarne programe ali vsebine;
- c) spodbujanje in podpiranje uvedbe vročih telefonskih linij, tehnologij za filtriranje, ocenjevanja vsebine in ukrepov proti nezaželenim komercialnim sporočilom;
- d) odgovornost avtorjev programske opreme za internetni dostop in operacijskih sistemov strežnikov, da vse prodane sisteme varujejo in vzdržujejo pred napadi virusov, pri čemer morajo zagotoviti enostavno in dostopno protivirusno tehnologijo;
- e) izvedbene sisteme za opredelitev in zagotovitev podatkov o škodljivih in nevarnih vsebinah ter umik vseh rasističnih ali ksenofobičnih vsebin oziroma vsebine, ki spodbujajo kazniva dejanja, nasilje ali sovraštvo.

4.1.3 Posebne zaskrbljenosti glede rabe interneta pa ne smemo razumeti tako, da bi manj pozornosti namenjali tradicionalnim medijem, kot sta radio in televizija, kjer je treba sprejeti usmerjene regulacijske ukrepe, tako samoregulacijske kot druge, za varstvo pred hudimi kršitvami občutljivosti nekaterih skupin prebivalstva, še posebej mladine.

4.2 Varstvo človeškega dostojanstva

4.2.1 Varstvo človeškega dostojanstva v medijih ne sme biti omejeno na prepoved vseh oblik diskriminacije. O programih z vsebinami, ki bi lahko ogrozile zasebnost ali temeljne pravice posameznika, morajo prav tako razpravljati pristojni nacionalni organi oblasti, kadar je to upravičeno zaradi njihovega možnega vpliva na družbo.

4.2.2 Na tem področju je treba državam članicam priporočati tudi, da:

- a) spodbudijo medije k sprejetju natančnih in posebnih etičnih pravil za ustrezno spoštovanje zasebnosti;
- b) spodbudijo medije k vzpostavitvi samoregulativnih mehanizmov, na katere lahko žrtve napadov na zasebnost in človeško dostojanstvo naslovijo pritožbe;

⁽²⁰⁾ Glej opombo 13.

- c) ustanovijo neodvisne organe, vključno s sodnimi organi oblasti, ki bodo obravnavali te vrste pritožb, če bodo samoregulativni mehanizmi neučinkoviti;
- d) omogočijo pravico do nadomestila za materialno in nematerialno škodo, ki bi hkrati zagotovila odškodnino žrtvam in opozarjala odgovorne za hujše in sistematične napade na zasebnost in človeško dostojanstvo ljudi;
- e) spremljajo programe z vsebinami, ki bi lahko pomenili napade na zasebnost, človeško dostojanstvo in temeljne pravice.

4.3 Pravica do ugovora

4.3.1 Poleg pravice do ugovora je treba predvideti „pravico do popravka“ z enakim splošnim obsegom in pod enakimi pogoji v boju proti napačnim, nepravilnim ali nenatančnim vsebinam, ki vplivajo na pravice ljudi.

4.3.2 Jasno je treba navesti, da se pravica do ugovora ne zagotovi samo z zakonodajnimi sredstvi, ampak tudi z uporabo ko- in samoregulativnih ukrepov.

4.3.3 Priloga mora vsebovati določbe o:

- a) natančni in obvezni opredelitvi primerov, v katerih se lahko objava ugovora ali popravka zavrne (kot je navedeno v Resoluciji 74/26 Sveta Evrope), in določitvi krajšega roka, v katerem mora priti do kakršne koli zavrnitve;
- b) načelu, da mora imeti ugovor vedno enak pomen glede kraja objave ali vrste televizijske oddaje ter publikacije ali televizijske oddaje, kateri se ugovarja;
- c) načelu, da mora biti uresničevanje pravice do ugovora in pravice do popravka brezplačno.

4.3.4 Prvo alineo Priloge, ki se glasi *ne glede na državljanstvo*, je treba razširiti, da se bo glasila *ali stalno bivališče*.

5. Sklepne pripombe

5.1 EESO še enkrat pozdravlja predlog obravnavanega priporočila s pridržki, navedenimi v razdelku „posebne pripombe“, ter ob upoštevanju, da bodo tehnološke novosti in napredek pomenili nove izzive z vidika kakovosti in količine, prav tako predlaga, da se štiri leta po sprejetju priporočila oceni njegov vpliv na države članice, gospodarstvo in druge zainteresirane strani.

5.2 Ob upoštevanju postopka ocenjevanja iz prejšnje točke EESO predlaga, da se ustanovi center za spremljanje, ki bo imel nalogo sistematične priprave ukrepov, ki jih pri izvajanju tega priporočila spodbujajo države članice, gospodarstvo in zainteresirane strani.

V Bruslju, 9. februarja 2005

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega
odbora
Anne-Marie SIGMUND